

Mat

Chapter 21

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ εἰς
Lan nalika celak dhateng Yérusalem lan rawuh dhateng Bétfagé dhateng
[G2532](#) [G3753](#) [G1448](#) [G1519](#) [G2414](#) [G2532](#) [G2064](#) [G1519](#) [G0967](#) [G1519](#)
- τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς,
ing- redi ing- Zaitun lajeng Yésus ngutus kalih murid
[G3588](#) [G3735](#) [G3588](#) [G1636](#) [G5119](#) [G2424](#) [G0649](#) [G1417](#) [G3101](#)

Bareng lakune wis cedhak Yerusalem, wis tekan ing desa Betfage ing gunung Zaitun, Gusti Yesus utusan sakabate loro,

- 2 λέγων αὐτοῖς, Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην, τὴν κατέναντι
ngandika dhateng-tiyang-punika Késaha dhateng ing- dhusun ing- ing-ngajeng
[G3004](#) [G0846](#) [G4198](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2968](#) [G3588](#) [G2713](#)
- ύμῶν, καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ'
panjenengan lan sanalika badhé-manggih kuldè kabanda lan belo kaliyan
[G4771](#) [G2532](#) [G2112](#) [G2147](#) [G3688](#) [G1210](#) [G2532](#) [G4454](#) [G3326](#)
- αὐτῆς; λύσαντες ἀγάγετέ μοι.
piyambakipun ngluwari bekta dhateng-Kula
[G0846](#) [G3089](#) [G0071](#) [G1473](#)

dhawuhe: "Padha menyanga ing desa ngarepmu iku, mengko kowe bakal enggal mrangguli kuldi wadon cacangan karo belone ana ing sandhinge. Iku padha uculana lan loro-lorone gawanen mrene.

- 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε, ὅτι Ὁ
lan manawi sinten dhateng-panjenengan matur punapa badhé-matur bilih Sang-
[G2532](#) [G1437](#) [G5100](#) [G4771](#) [G3004](#) [G5100](#) [G2046](#) [G3754](#) [G3588](#)
- Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει. εὐθύς δέ, ἀποστελεῖ αὐτούς.
Gusti tiyang-punika mbetahaken kagungan sanalika nanging ngutus tiyang-punika
[G2962](#) [G0846](#) [G5532](#) [G2192](#) [G2112](#) [G1161](#) [G0649](#) [G0846](#)

Dene manawa ana wong kang ngaruh-aruhi kowe, kandhaa: Punika prelu kagem Gusti. Mangke tumunten badhe dipun wangsulaken."

- 4 Τοῦτο δὲ γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ
Punika nanging dumados supados katetepan ing- ingkang-dipunandika lumantar ing-
[G3778](#) [G1161](#) [G1096](#) [G2443](#) [G4137](#) [G3588](#) [G2046](#) [G1223](#) [G3588](#)
- προφήτου, λέγοντος,
nabi matur
[G4396](#) [G3004](#)

Bab iku kalakone supaya kayektenan kang dipangandikakake dening nabi:

5 Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, Ἰδοὺ, ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεταιί
Matura dhateng-putri Sion Mangga Sang-Raja panjenengan rawuh
[G3004](#) [G3588](#) [G2364](#) [G4622](#) [G3708](#) [G3588](#) [G0935](#) [G4771](#) [G2064](#)

σοι, πραῦς καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον, καὶ ἐπὶ πῶλον, υἷον
dhateng-panjenengan alus lan nunggang ing kuldè lan ing belo putra
[G4771](#) [G4239](#) [G2532](#) [G1910](#) [G1909](#) [G3688](#) [G2532](#) [G1909](#) [G4454](#) [G5207](#)

ὑποζυγίου.
kewan-kangge-momotan
[G5268](#)

“Tutura marang putri Sion: Delengen, Ratunira ngrawuhi sira, Panjenengane iku alus panggalihe sarta nitih kuldi, belong ing kuldi momotan.”

6 πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν
késah nanging para-murid lan nindakaken kados dipundhawuhi
[G4198](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2532](#) [G4160](#) [G2531](#) [G4929](#)

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
dhateng-tiyang-punika Sang-Yésus
[G0846](#) [G3588](#) [G2424](#)

Sakabat-sakabat mau banjur mangkat lan nindakake apa sadhawuhe Gusti Yesus.

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ’ αὐτῶν τὰ
bekta ing-kuldè lan ing-belo lan ndokokaken ing punika para-
[G0071](#) [G3588](#) [G3688](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4454](#) [G2532](#) [G2007](#) [G1909](#) [G0846](#) [G3588](#)

ἰμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.
jubah lan lenggah ing-nginggil punika
[G2440](#) [G2532](#) [G1940](#) [G1883](#) [G0846](#)

Kuldine karo belone digawa, banjur dilarabi sandhangane. Gusti tumuli nitih.

8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
Sang-nanging kathah-sanget téyang-kathah nggelar piyambakipun-piyambak para-
[G3588](#) [G1161](#) [G4118](#) [G3793](#) [G4766](#) [G1438](#) [G3588](#)

ἰμάτια ἐν τῇ ὁδῷ; ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων,
jubah ing ing-margi sanèsipun nanging nguèthik pang saking para-wit
[G2440](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3598](#) [G0243](#) [G1161](#) [G2875](#) [G2798](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1186](#)

καὶ ἐστρώννουσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
lan nggelar ing ing-margi
[G2532](#) [G4766](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3598](#)

Wong-wong kang gungunge akeh banget iku padha njereng panganggone ana ing dalan, ana maneh kang padha mecoki pang-panging wit-witan, padha disebar ana ing dalan.

9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν, καὶ οἱ
para-nanging téyang-kathah ingkang-ngrumiyini Panjenenganipun lan ingkang-
[G3588](#) [G1161](#) [G3793](#) [G3588](#) [G4254](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#)

ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ! Εὐλογημένος ὁ
ndhèrèk mbengok matur Hosana kangge-Putra Daud Binerkahana Sang-
[G0190](#) [G2896](#) [G3004](#) [G5614](#) [G3588](#) [G5207](#) [G1138](#) [G2127](#) [G3588](#)

ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις!
ingkang-rawuh ing asma Gusti Hosana ing ing-langit-ninggil
[G2064](#) [G1722](#) [G3686](#) [G2962](#) [G5614](#) [G1722](#) [G3588](#) [G5310](#)

Lan wong akeh kang padha lumaku ana ing ngarsane Gusti Yesus lan kang lumaku ana ing sawingkinge padha nguwuh-uwuh pangucap: “Hosana konjuk ing Putranipun Prabu Dawud, biner kahana ingkang rawuh awit saking Asmaning Pangeran. Hosana wonten ing ngaluhur.”

- 10 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ
lan lumbet Panjenenganipun dhateng Yérusalem, gumeter sadaya ing-
[G2532](#) [G1525](#) [G0846](#) [G1519](#) [G2414](#) [G4579](#) [G3956](#) [G3588](#)
- πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος?
kutha matur Sinten punika punika
[G4172](#) [G3004](#) [G5101](#) [G1510](#) [G3778](#)

Nalika Panjenengane lumbet ing Yerusalem, wong sakutha kabeh padha horeg, lan padha ngucap: “Sapa ta wong iki?”

- 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης, Ἰησοῦς,
para-nanging téyang-kathah matur Punika punika Sang-nabi Yésus
[G3588](#) [G1161](#) [G3793](#) [G3004](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4396](#) [G2424](#)
- ὁ ἀπὸ Ναζαρέθ τῆς Γαλιλαίας.
Sang-saking Nazarèt ing-Galilea
[G3588](#) [G0575](#) [G3478](#) [G3588](#) [G1056](#)

Wong akeh padha mangsuli: “Iku Nabi Yesus saka Nasaret ing tanah Galilea.”

- 12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς
Lan lumbet Yésus dhateng ing-Padaleman-Suci lan nundhung sadaya para-
[G2532](#) [G1525](#) [G2424](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2411](#) [G2532](#) [G1544](#) [G3956](#) [G3588](#)
- πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας
ingkang-sadé lan ingkang-tumbas ing ing-Padaleman-Suci lan para-méja
[G4453](#) [G2532](#) [G0059](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2411](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5132](#)
- τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν
saking-para-tukang-ijol-arta ngrebahaken lan para-kursi saking-para-
[G3588](#) [G2855](#) [G2690](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2515](#) [G3588](#)
- πωλούντων τὰς περιστεράς.
ingkang-sadé para-manuk-dara
[G4453](#) [G3588](#) [G4058](#)

Gusti Yesus banjur lumbet ing Padaleman Suci sarta nundhungi wong kang padha dol-tinuku ana ing plataraning Padaleman Suci, meja-mejane wong pareyalan lan bangku-bangkune wong adol manuk dara padha digolingake,

- 13 καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς
lan ngandika dhateng-tiyang-punika Sinerat Ing-griya Kula griya pandonga
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1125](#) [G3588](#) [G3624](#) [G1473](#) [G3624](#) [G4335](#)
- κληθήσεται; ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν.
badhé-kasebat ranjenengan nanging punika ndamel guwa begal
[G2564](#) [G4771](#) [G1161](#) [G0846](#) [G4160](#) [G4693](#) [G3027](#)

aramaneh wong-wong mau padha dipangandikani: “Ana tulisan mangkene: PadalemaningSun bakal kasebut dalem pamujan, nanging kokdadekake kedhung begal.”

- 14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ
Lan sowan dhateng-Panjenenganipun tiyang-picak lan tiyang-pincang ing ing-
[G2532](#) [G4334](#) [G0846](#) [G5185](#) [G2532](#) [G5560](#) [G1722](#) [G3588](#)
- ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
Padaleman-Suci lan nyarasaken tiyang-punika
[G2411](#) [G2532](#) [G2323](#) [G0846](#)

Tumuli ana wong wuta lan wong pincang padha sowan ing ngarsane Gusti Yesus ana ing Padaleman Suci lan banjur padha kawarasake.

- 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὰ θαυμάσια
ningali nanging para-imam-ageng lan para-ahli-kitab para-mukjizat
[G3708](#) [G1161](#) [G3588](#) [G0749](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1122](#) [G3588](#) [G2297](#)
- ἃ ἐποίησεν, καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
ing kang ndamel lan para-lare para- mbengkok ing ing- Padaleman-Suci
[G3739](#) [G4160](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3816](#) [G3588](#) [G2896](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2411](#)
- καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, ἠγανάκτησαν,
lan matur Hosana kangge- Putra Daud muring
[G2532](#) [G3004](#) [G5614](#) [G3588](#) [G5207](#) [G1138](#) [G0023](#)

Ewadene bareng para pangareping imam lan para ahli Toret padha weruh mukjijat kang ditindakake sarta bocah-bocah kang padha nguwuh-uwuh ana ing Padaleman Suci: "Hosana konjuk ing Putranipun Sang Prabu Dawud!", atine jengkel banget,

- 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἄκούεις τί οὗτοι λέγουσιν? ὁ
lan matur dhateng-Panjenenganipun Mireng punapa punika matur Sang-
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0191](#) [G5101](#) [G3778](#) [G3004](#) [G3588](#)
- δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Naί, οὐδέποτε ἀνέγνωτε,
nanging Yésus ngandika dhateng-tiyang-punika Inggih punapa-mboten-nate maos
[G1161](#) [G2424](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3483](#) [G3763](#) [G0314](#)
- ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων, κατηρτίσω αἶνον?
bilih Saking tutuk lare-alit lan ing kang-nesu nyampurnakaken pamuji
[G3754](#) [G1537](#) [G4750](#) [G3516](#) [G2532](#) [G2337](#) [G2675](#) [G0136](#)

banjur matur marang Panjenengane: "Panjenengan punapa mireng ing kang dipun cariyosaken lare-lare punika?" Gusti Yesus ngandika: "Iya, krungu; apa kowe durung tau maca: Paduka sampun nyawisaken puji medal ing cangkempipun lare-lare saha bayi-bayi?"

- 17 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ
Lan nilar tiyang-punika medal njawi ing-kutha dhateng Bétania lan
[G2532](#) [G2641](#) [G0846](#) [G1831](#) [G1854](#) [G3588](#) [G4172](#) [G1519](#) [G0963](#) [G2532](#)
- ἠύλισθη ἐκεῖ.
nyipeng ing-ngriku
[G0835](#) [G1563](#)

Gusti Yesus banjur nilar wong-wong mau, tindak miyos saka ing kutha menyang ing desa Betania lan nyare ana ing kono.

- 18 Πρωτὶ δὲ, ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασεν,
Enjing nanging wangsul dhateng ing-kutha luwe
[G4404](#) [G1161](#) [G1877](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4172](#) [G3983](#)

Esuke nalika tindak wangsul menyang ing kutha, Gusti Yesus kraos kerapan.

- 19 καὶ ἰδῶν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν, καὶ
lan ningali wit-anjir setunggal ing ing- margi rawuh dhateng punika lan
[G2532](#) [G3708](#) [G4808](#) [G1520](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3598](#) [G2064](#) [G1909](#) [G0846](#) [G2532](#)
- οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει
mboten-punapa manggih ing punika kajawi mboten godhong kemawon lan ngandika
[G3762](#) [G2147](#) [G1722](#) [G0846](#) [G1487](#) [G3361](#) [G5444](#) [G3440](#) [G2532](#) [G3004](#)
- αὐτῇ, ΠΟὺ, μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται, εἰς
dhateng-punika Sampun sampun-nate saking panjenengan woh dumados dhateng
[G0846](#) [G3756](#) [G3371](#) [G1537](#) [G4771](#) [G2590](#) [G1096](#) [G1519](#)
- τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἢ συκῆ.
ing- salaminipun lan lan garing sanalika ing- wit-anjir
[G3588](#) [G0165](#) [G2532](#) [G3583](#) [G3916](#) [G3588](#) [G4808](#)

Bareng mirsa wit anjir ana ing pinggir dalan, tumuli dipurugi, nanging ora manggih apa-apa ana ing wit iku, kajaba mung godhong thok, banjur dipangandikani: “Aja metu wohmu maneh ing salawas-lawase!” Padha sanalika wit anjir mau dadi garing.

- 20 καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα
lan ningali para- murid gumun matur matur Kados-pundi sanalika
[G2532](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2296](#) [G3004](#) [G4459](#) [G3916](#)
- ἐξηράνθη ἢ συκῆ?
garing ing- wit-anjir
[G3583](#) [G3588](#) [G4808](#)

Weruh kang kaya mangkono iku para sakabat padha kaeraman sarta munjuk: “Kadospundi, dene wit anjir punika lajeng dados garing sami sanalika?”

- 21 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἄμην, λέγω
mangsuli nanging Sang- Yésus ngandika dhateng-tiyang-punika Saestu Kula-matur
[G0611](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0281](#) [G3004](#)
- ὕμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ
dhateng-panjenengan manawi kagungan iman lan mboten mangu-mangu mboten
[G4771](#) [G1437](#) [G2192](#) [G4102](#) [G2532](#) [G3361](#) [G1252](#) [G3756](#)
- μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει
namung ing- ing- wit-anjir badhé-nindakaken nanging sanadyan dhateng- redi
[G3440](#) [G3588](#) [G3588](#) [G4808](#) [G4160](#) [G0235](#) [G2579](#) [G3588](#) [G3735](#)
- τούτῳ εἶπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
punika matur Mungkara lan lan Kabucala dhateng ing- saganten badhé-dumados
[G3778](#) [G3004](#) [G0142](#) [G2532](#) [G0906](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2281](#) [G1096](#)

Paring wangsulane Gusti Yesus: “Satemene pituturKu marang kowe, manawa kowe pracaya ora nganggo mangu-mangu, kowe mesthi ora mung bisa nindakake apa kang Daktindakake tumrap marang wit anjir iki bae, nanging sanadyan gunung iki kokcalathoni: Mumbula lan ambyura ing sagara, mesthi iya bakal kalakon.

- 22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες,
lan sadaya punapa-kemawon manawi nyuwun ing ing- pandonga pitados
[G2532](#) [G3956](#) [G3745](#) [G0302](#) [G0154](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4335](#) [G4100](#)
- λήψεσθε.
badhé-nampi
[G2983](#)

Lan apa bae kang koksuwun ing pandonga kalawan pracaya, mesthi bakal kaparingake.”

23	Καὶ Lan G2532	ἔλθόντος rawuh G2064	αὐτοῦ Panjenenganipun G0846	εἰς dhateng G1519	τὸ ing- G3588	ἱερόν. Padaleman-Suci G2411	προση̅λθον sowan G4334			
			αὐτῷ dhateng-Panjenenganipun G0846	διδάσκοντι mulang G1321	οἱ para- G3588	ἀρχιερεῖς imam-ageng G0749	καὶ lan G2532	οἱ para- G3588	πρεσβύτεροι pinisepuh G4245	τοῦ saking- G3588
	λαοῦ, umat G2992	λέγοντες, matur G3004	Ἐν Ing G1722	ποῖα pundi G4169	ἐξουσία panguwasa G1849	ταῦτα punika G3778	ποιεῖς? nindakaken G4160	καὶ lan G2532	τίς sinten G5101	
	σοι dhateng-Panjenengan G4771		ἔδωκεν maringi G1325	τὴν ing- G3588	ἐξουσίαν panguwasa G1849	ταύτην? punika G3778				

Gusti Yesus banjur lumebet ing Padaleman Suci. Nalika Panjenengane lagi paring piwulang ana ing kono, ana pangarepng imam lan pinituwaning bangsa Yahudi kang padha sowan ing ngarsane lan matur pitakon: "Panjenengan tumindak makaten punika kanthi panguwaos ingkang pundi? Saha sinten ingkang maringi panguwaos punika dhateng Panjenengan?"

24	ἀποκριθεὶς mangsuli G0611	δὲ, nanging G1161	ὁ Sang- G3588	Ἰησοῦς Yésus G2424	εἶπεν ngandika G3004	αὐτοῖς, dhateng-tiyang-punika G0846		Ἐρωτήσω Kula-badhé-taken G2065	
	ὁμᾶς dhateng-panjenengan G4771		καγῶ Kula-ugi G2504	λόγον pangandika G3056	ἕνα, setunggal G1520	ὄν ingkang G3739	ἐὰν manawi G1437	εἴπητέ mangsuli G3004	
	μοι, dhateng-Kula G1473	καγῶ Kula-ugi G2504	ὁμῶν dhateng-panjenengan G4771		ἐρῶ, badhé-matur G2046	ἐν ing G1722	ποῖα pundi G4169	ἐξουσία panguwasa G1849	ταῦτα punika G3778
	ποιῶ. Kula-nindakaken G4160								

Paring wangsulane Gusti Yesus: "Aku iya arep takon marang kowe lan yen kowe wis mangsuli Aku, Aku iya bakal kandha marang kowe, Aku tumindak mangkono iku kanthi panguwasa sing endi.

25	τὸ Ing- G3588	βάπτισμα baptis G0908	τὸ ing- G3588	Ἰωάννου, Yohanes G2491	πόθεν saking-pundi G4159	ἦν? punika G1510	ἐξ saking G1537	οὐρανοῦ, swarga G3772	ἢ utawi G2228	ἐξ saking G1537
	ἀνθρώπων? tiyang G0444	οἱ para- G3588	δὲ nanging G1161	διελογίζοντο ngrembag G1260	ἐν ing G1722	ἑαυτοῖς, piyambakipun-piyambak G1438		λέγοντες, matur G3004	Ἐὰν Manawi G1437	
	εἴπωμεν, matur G3004	Ἐξ Saking G1537	οὐρανοῦ, swarga G3772	ἐρεῖ badhé-ngandika G2046	ἡμῶν, dhateng-kula-sadaya G1473		Διὰ Kados-pundi G1223	τί punapa G5101	οὔν mila G3767	
	οὐκ mboten G3756	ἐπιστεῦσατε pitados G4100	αὐτῷ? Panjenenganipun G0846							

Pambaptise Nabi Yokanan iku saka ing swarga apa saka manungsa?" Wong-wong mau banjur padha rembugan bab iku, mangkene pamikire: "Yen aku padha kandha: saka ing swarga. Dheweke bakal mangsuli: yen mangkono yagene kowe ora pracaya?"

26 ἐὰν δὲ εἰπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον; πάντες
 manawi nanging matur Saking tiyang ajrih ing- téyang-kathah sadaya
[G1437](#) [G1161](#) [G3004](#) [G1537](#) [G0444](#) [G5399](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3956](#)

γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.
 awit kados nabi ngangger ing- Yohanes
[G1063](#) [G5613](#) [G4396](#) [G2192](#) [G3588](#) [G2491](#)

| Nanging manawa aku kandha: Saka manungsa, aku padha wedi karo wong akeh, awit iku kabeh padha ngangger nabi marang Yokanan."

27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπαν, Οὐκ οἶδαμεν. ἔφη
 lan mangsuli dhateng- Yésus matur Mboten mangertos ngandika
[G2532](#) [G0611](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G3756](#) [G1492](#) [G5346](#)

αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν,
 dhateng-tiyang-punika ugi Panjenenganipun Ugi-mboten Kula matur dhateng-panjenengan
[G0846](#) [G2532](#) [G0846](#) [G3761](#) [G1473](#) [G3004](#) [G4771](#)

ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 ing pundi panguwasa punika Kula-nindakaken
[G1722](#) [G4169](#) [G1849](#) [G3778](#) [G4160](#)

| Wasana atur wangsulane marang Gusti Yesus: "Kula sami boten sumerep." Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau: "Yen mangkono Aku iya ora kandha marang kowe panggaweKu kang mangkono iku kanthi panguwasa sing endi."

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ? ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο, καὶ
 Punapa nanging dhateng-panjenengan panginten tiyang kagungan putra kalih
[G5101](#) [G1161](#) [G4771](#) [G1380](#) [G0444](#) [G2192](#) [G5043](#) [G1417](#)

[καὶ] προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν, Τέκνον, ὕπαγε σήμερον,
 lan sowan dhateng- sepisan ngandika Putra késah dinten-punika
[G2532](#) [G4334](#) [G3588](#) [G4413](#) [G3004](#) [G5043](#) [G5217](#) [G4594](#)

ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.
 nyambutdamel ing ing- pakebonan-anggur
[G2038](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0290](#)

| "Nanging kapriye panemumu bab iki: Ana wong duwe anak lanang loro. Kang pambarep diparani sarta dikandhani: Ngger, dina iki kowe nyambuta gawe ana ing kebon anggur.

29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Κύριε, ὅτι θέλω; ὕστερον δὲ,
 Sang- nanging mangsuli matur gusti Mboten purun pèreng nanging
[G3588](#) [G1161](#) [G0611](#) [G3004](#) [G2962](#) [G3756](#) [G2309](#) [G5305](#) [G1161](#)

μεταμεληθεὶς, ἀπήλθεν.
 getun késah
[G3338](#) [G0565](#)

| Anake mangsuli: Inggih, pak. Nanging ora mangkat.

30 προσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ
 sowan nanging dhateng- kaping-kalih ngandika makaten-ugi Sang- nanging
[G4334](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1208](#) [G3004](#) [G5615](#) [G3588](#) [G1161](#)

ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπήλθεν.
 mangsuli matur Kula gusti lan mboten késah
[G0611](#) [G3004](#) [G1473](#) [G2962](#) [G2532](#) [G3756](#) [G0565](#)

| Wong mau banjur marani anake lanang kang angka loro sarta dikandhani mangkono uga, nanging anake mangsuli: Kula boten purun. Sawise iku dheweke kaduwung, nuli mangkat.

- 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός? λέγουσιν,
 sinten saking para- kalih nindakaken ing- karsa saking- bapa matur
[G5101](#) [G1537](#) [G3588](#) [G1417](#) [G4160](#) [G3588](#) [G2307](#) [G3588](#) [G3962](#) [G3004](#)
- Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄμην λέγω
 Sang- sepisan ngandika dhateng-tiyang-punika Sang- Yésus Saestu Kula-matur
[G3588](#) [G4413](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G0281](#) [G3004](#)
- ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν
 dhateng-panjenengan bilih para- juru-beya lan para- sundèl ngrumiyini
[G4771](#) [G3754](#) [G3588](#) [G5057](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4204](#) [G4254](#)
- ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
 panjenengan dhateng ing- Kraton saking- Gusti-Allah
[G4771](#) [G1519](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Anak loro mau endi sing nindakake karepe bapakne?" Atur wangsulane wong-wong mau: "Ingkang kantun." Pangandikane Gusti Yesus: "Satemene pituturKu marang kowe: para juru-mupu-beya lan para wanita tuna-susila bakal ndhisiki kowe lumebu ing Kratoning Allah.

- 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
 rawuh awit Yohanes dhateng panjenengan ing margi kabeneran lan mboten
[G2064](#) [G1063](#) [G2491](#) [G4314](#) [G4771](#) [G1722](#) [G3598](#) [G1343](#) [G2532](#) [G3756](#)
- ἐπιστεύσατε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν
 pitados Panjenenganipun para- nanging juru-beya lan para- sundèl pitados
[G4100](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1161](#) [G5057](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4204](#) [G4100](#)
- αὐτῷ; ὑμεῖς δὲ, ἰδόντες, οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ
 Panjenenganipun panjenengan nanging ningali ugi-mboten getun pèreng ing-
[G0846](#) [G4771](#) [G1161](#) [G3708](#) [G3761](#) [G3338](#) [G5305](#) [G3588](#)
- πιστεῦσαι αὐτῷ.
 pitados Panjenenganipun
[G4100](#) [G0846](#)

Sabab Yokanan anggone teka iku prelu nuduhake dalaning kayekten marang kowe, ewadene kowe ora pracaya marang dheweke. Nanging para juru-mupu-beya lan para wanita tuna-susila padha pracaya marang dheweke. Nanging kowe kabeh sanadyan weruh, ora banjur kaduwung lan uga ora pracaya marang dheweke."

- 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε: Ἄνθρωπος ἦν, οἰκοδεσπότης, ὅστις
 Sanèsipun pasemon mirengi Tiyang wonten juragan-griya ingkang
[G0243](#) [G3850](#) [G0191](#) [G0444](#) [G1510](#) [G3617](#) [G3748](#)
- ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν, καὶ ὠρυξεν ἐν
 nandur pakebonan-anggur lan pager punika mubèng lan ndhudhuk ing
[G5452](#) [G0290](#) [G2532](#) [G5418](#) [G0846](#) [G4060](#) [G2532](#) [G3736](#) [G1722](#)
- αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
 punika pamipitan-anggur lan mbangun menara lan nyewakaken punika
[G0846](#) [G3025](#) [G2532](#) [G3618](#) [G4444](#) [G2532](#) [G1554](#) [G0846](#)
- γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
 petani lan késah
[G1092](#) [G2532](#) [G0589](#)

"Padha ngrungokna pasemon liyane. Ana sawijining wong kang gawe pakebonan anggur, dipageri mubeng, sarta digawekake jogangan papan pameresan apamaneh panggung pajagan. Pakebonan mau banjur disewakake marang wong, tumuli mangkat lelungan menyang ing nagara liya.

34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς
 nalika nanging celak sang- wekdal saking-para- woh ngutus para-
[G3753](#) [G1161](#) [G1448](#) [G3588](#) [G2540](#) [G3588](#) [G2590](#) [G0649](#) [G3588](#)
 δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
 abdi piyambakipun dhateng para- petani mundhut para- woh piyambakipun
[G1401](#) [G0846](#) [G4314](#) [G3588](#) [G1092](#) [G2983](#) [G3588](#) [G2590](#) [G0846](#)

Bareng wis meh wancine ngundhuh, kang duwe kongkonan rewang-rewange menyang enggone wong kang nyewa, njaluk pametuning pakebonane.

35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν
 lan nyekel para- petani para- abdi piyambakipun setunggal saestu
[G2532](#) [G2983](#) [G3588](#) [G1092](#) [G3588](#) [G1401](#) [G0846](#) [G3739](#) [G3303](#)
 ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
 nggebugi setunggal nanging mejahi setunggal nanging mbenturi-watu
[G1194](#) [G3739](#) [G1161](#) [G0615](#) [G3739](#) [G1161](#) [G3036](#)

Nanging rewang-rewang mau padha dicekel dening kang padha nyewa. Sing siji digebugi, sijine dipateni, lan sing siji maneh dibenturi watu.

36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, πλείονας τῶν πρώτων, καὶ
 malih ngutus sanèsipun abdi langkung-kathah saking-para- sepisan lan
[G3825](#) [G0649](#) [G0243](#) [G1401](#) [G4119](#) [G3588](#) [G4413](#) [G2532](#)
 ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
 nindakaken dhateng-tiyang-punika makaten-ugi
[G4160](#) [G0846](#) [G5615](#)

Sawise iku kang duwe pakebonan banjur kongkonan maneh rewang-rewang liyane, luwih akeh katimbang sing dhisik, nanging iya nemahi lelakon kang kaya sing dhisik.

37 ὕστερον δὲ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοῦς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων,
 pèreng nanging ngutus dhateng tiyang-punika ing- putra piyambakipun matur
[G5305](#) [G1161](#) [G0649](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5207](#) [G0846](#) [G3004](#)
 Ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου.
 Badhé-ajrih ing- putra Kula
[G1788](#) [G3588](#) [G5207](#) [G1473](#)

Wasana banjur kongkonan anake, pamikire: Mesthine bakal padha ering marang anakku.

38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς,
 para- nanging petani ningali ing- putra matur ing piyambakipun-piyambak
[G3588](#) [G1161](#) [G1092](#) [G3708](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3004](#) [G1722](#) [G1438](#)
 Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος; δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ
 Punika punika Sang- ahli-warisan mangga mejahi Panjenenganipun lan
[G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G2818](#) [G1205](#) [G0615](#) [G0846](#) [G2532](#)
 σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
 kagungan ing- warisan Panjenenganipun
[G2192](#) [G3588](#) [G2817](#) [G0846](#)

Nanging bareng wong-wong kang nyewa weruh anake mau, banjur padha rasanan mangkene: Iku ahli warise, ayo dipateni bae, supaya warisane dadi duwekku kabeh.

39 καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ
lan nyekel Panjenenganipun nundhung njawi saking- pakebonan-anggur lan
[G2532](#) [G2983](#) [G0846](#) [G1544](#) [G1854](#) [G3588](#) [G0290](#) [G2532](#)

ἀπέκτειναν.

mejahi

[G0615](#)

| Anake mau banjur dicekel lan diuncalake menyang sajabaning kebon anggur, sarta dipateni.

40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει
nalika mila rawuh sang- gusti saking- pakebonan-anggur punapa badhé-nindakaken
[G3752](#) [G3767](#) [G2064](#) [G3588](#) [G2962](#) [G3588](#) [G0290](#) [G5101](#) [G4160](#)

τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις?

dhateng-para-

petani

punika

[G3588](#)

[G1092](#)

[G1565](#)

| Mulane samangsa sing duwe pakebonan anggur mau wis teka, wong kang padha nyewa mau bakal dikapakake?"

41 λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν
matur dhateng-Panjenenganipun Awon awon numpes tiyang-punika lan ing-
[G3004](#) [G0846](#) [G2556](#) [G2560](#) [G0622](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#)

ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
pakebonan-anggur badhé-dipunsewakaken sanèsipun petani ingkang badhé-nyaosaken
[G0290](#) [G1554](#) [G0243](#) [G1092](#) [G3748](#) [G0591](#)

αὐτῷ τοὺς καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

dhateng-Panjenenganipun para-

woh

ing

para-

wekdal

punika

[G0846](#)

[G3588](#)

[G2590](#)

[G1722](#)

[G3588](#)

[G2540](#)

[G0846](#)

| Unjuke kang padha didangu: "Tiyang-tiyang duraka wau tamtu dipun sirnakaken, dene kebon anggur badhe dipun sewakaken dhateng tiyang sanes, ingkang badhe ngladosaken pamedalipun ing mangsanipun."

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν
Ngandika dhateng-tiyang-punika Sang- Yésus Punapa-mboten-nate maos ing
[G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3763](#) [G0314](#) [G1722](#)

ταῖς γραφαῖς, λίθον ὄν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
para- kitab Watu ingkang dipuntampik para- ingkang-mbangun punika dados
[G3588](#) [G1124](#) [G3037](#) [G3739](#) [G0593](#) [G3588](#) [G3618](#) [G3778](#) [G1096](#)

εἰς κεφαλὴν γωνίας; παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ
dhateng sirah pojok saking Gusti dumados punika lan punika élok
[G1519](#) [G2776](#) [G1137](#) [G3844](#) [G2962](#) [G1096](#) [G3778](#) [G2532](#) [G1510](#) [G2298](#)

ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν?
ing mripat kula-sadaya

[G1722](#)

[G3788](#)

[G1473](#)

| Pangandikane Gusti Yesus: "Apa kowe durung tau maca ing Kitab Suci mangkene: Watu kang ditampik dening tukang-tukang gawe omah, iku wis dadi watu kang baku ana ing pojok. Kadadean iki saka ing Pangeran, sarta elok ana ing pandeleng kita.

43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ’ ὑμῶν
 mila runika Kula-matur dhateng-panjenengan bilih dipunpundhut saking panjenengan
[G1223](#) [G3778](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G0142](#) [G0575](#) [G4771](#)

ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι
 ing-Kraton saking-Gusti-Allah lan dipunparingaken bangsa ingkang-ngasilaken
[G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2532](#) [G1325](#) [G1484](#) [G4160](#)

τοὺς καρπούς αὐτῆς.
 para- woh runika
[G3588](#) [G2590](#) [G0846](#)

| Mulane Aku pitutur marang kowe, yen Kratoning Allah bakal kapundhut saka ing kowe lan bakal diparingake marang sawijining bangsa kang bakal metokake wohe.

44 καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται; ἐφ’ ὃν
 lan Sang- ingkang-dhawah ing ing- watu runika badhé-remuk ing sinten
[G2532](#) [G3588](#) [G4098](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3037](#) [G3778](#) [G4917](#) [G1909](#) [G3739](#)

δ’ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
 nanging manawi dhawah badhé-ngremukaken piyambakipun
[G1161](#) [G0302](#) [G4098](#) [G3039](#) [G0846](#)

| [Lan sing sapa tiba ing watu iku, bakal ajur mumur lan sing sapa katibanan bakal remuk.]”

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς
 Lan mireng para- imam-ageng lan para- tiyang-Farisi para- pasemon
[G2532](#) [G0191](#) [G3588](#) [G0749](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3588](#) [G3850](#)

αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.
 Panjenenganipun mangertos bilih bab tiyang-runika ngandika
[G0846](#) [G1097](#) [G3754](#) [G4012](#) [G0846](#) [G3004](#)

| Bareng para pangareping imam lan wong-wong Farisi krungu pasemon-pasemon mau, padha rumangsa, yen dheweke kabeh kang disemoni.

46 καὶ ζητοῦντες αὐτόν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ
 lan madosi Panjenenganipun nyekel ajrih para- téyang-kathah amargi
[G2532](#) [G2212](#) [G0846](#) [G2902](#) [G5399](#) [G3588](#) [G3793](#) [G1893](#)

εἰς προφήτην αὐτόν εἶχον.
 kangge nabi Panjenenganipun nganggep
[G1519](#) [G4396](#) [G0846](#) [G2192](#)

| Banjur padha mbudi-daya bisane nyekel Panjenengane, nanging padha wedi karo wong akeh, amarga iku padha nganggep nabi marang Panjenengane.